Eduskunnan ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi
O 47/2025 VP Luonnonarvomarkkinoiden kehitys
ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f. kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausuntonsa aiheesta: Luonnonarvomarkkinoiden kehitys. SLC pitää erittäin myönteisenä sitä, että ympäristövaliokunta on ottanut aiheen käsittelyyn omasta aloitteestaan. Luonnonarvomarkkinoiden kehittäminen on ajankohtainen ja tärkeä kysymys, jossa eduskunnalla voi olla tärkeä rooli. Luonnonarvomarkkinoilla voi olla merkittävä vaikutus luonnon monimuotoisuuden edistämisessä ja mahdollistaa maanomistajille oikeasti kannustavan tavan edistää monimuotoisuutta.

SLC tukee markkinavetoisten luonnonarvomarkkinoiden kehittämistä, sillä monimuotoisuustyön laajentamiseen tarvitaan sekä uusia toimia että lisärahoitusta. Luonnon tila, EU:n ennallistamisasetus ja muut kansalliset sekä kansainväliset tavoitteet edellyttävät yhä enemmän toimia luonnon monimuotoisuuden puolesta, johon julkiset varat eivät yksin riitä. Nykyiset keinot, kuten METSO-ohjelman rahoitus, eivät riitä suojelemaan edes kaikkien halukkaiden metsänomistajien metsiä. On myös huomioitava, että tällä hetkellä luonnonhoito usein näyttäytyy metsänomistajalle tulojen menetyksenä hakkuumahdollisuuksin vähenemisen kautta. Luonnonarvomarkkinat voisivat muuttaa tämän tarjoamalla oikeita kannustimia ja taloudellista hyötyä luonnonhoidosta. Luonnonarvomarkkinoiden mahdollisuuksia pohditaan myös EU tasolla. SLC haluaa painotta Suomen aktiivisen EU vaikuttamisen tärkeyttä. EU:n kehityksessä on huomioitava kansallisesti toimivia malleja, eikä rajoitettava markkinoita tiukalla lainsäädännöllä.

Luonnonarvomarkkinoiden kehittämisessä on SLC:n mielestä otettava huomioon metsänomistajien avainasema. Markkinoille osallistuminen on oltava vapaaehtoista mutta kannattavaa toimintaa. Mikä laajempi kirjo luontopositiivisia toimia markkinoilla voi myydä, sitä helpompaa ja kannustavampaa osallistuminen on. Luonnonsuojelulain mukainen ekologinen kompensaatio on vain yksi osa kokonaisuutta. Samoin myös muihin kaupankäyntiyksiköihin kuin luonnonarvohehtaarin on suhtauduttava avoimesti. Luonnonarvohehtaari toimii hyvin suuressa osaa kohteita, mutta myös muut vapaaehtoiset ja todennettavissa olevat luonnonhoitotoimet tulisi hyväksyä osaksi markkinoita. Nykyäänkin toimista maksetaan esimerkiksi hehtaariin, kappaleeseen tai kuutiometriin perustuen. Markkinoiden syntyä varten pakottavaa lainsäädäntö on vältettävä sillä se poistaa helposti vapaaehtoisuuteen perustuvien markkinoiden toimintaedellytykset. Kaikki toimenpiteet, jotka parantavat luonnontilaa nykyisestä – kuten suon ennallistaminen tai säästöpuiden jättäminen – tulee lähtökohtaisesti olla mahdollisia kaupan kohteita, olettaen että myyjiä löytyy ja markkinoilla on niille kysyntää. On myös tärkeää, että markkinoilla myytävät yksiköt ja toimet ovat todennettavissa.

SLC näkee, että markkinoille tulisi voida osallistua sekä yksityiset henkilöt, kuin suuret yritykset, yhdistykset, säätiöt ja julkishallinto. Eri ostajilla voi olla eri tarve ja intressi osallistua markkinoihin. Tästäkin syystä osallistuminen tulisi olla mahdollisemman helppoa ja sallia sekä erilaisten toimien rahoittamista että eri todentamistapoja. Luonnonarvomarkkinoiden tulee kuitenkin SLC:n mielestä perustua taloudelliseen kannattavuuteen. Tavoitteena ei saa olla vain kulujen korvaaminen, vaan markkinoiden tulisi aidosti tarjota mahdollisuuden uusiin tulovirtoihin maanomistajalle, samalla kun ostaja saa uskottavan todistuksen luonnolle positiivisesta toimesta. SLC pitää Pellervon taloustutkimuksen (PTT) 28.10.2025 julkaisemaa, maa- ja metsätalousministeriön tilaamaa raporttia aiheesta ansiokkaana ja suosittelee valiokuntaa tutustumaan raporttiin tarkemmin ja hyödyntämään sen havaintoja jatkotyössä.

SLC haluaa myös muistuttaa, että luonnonarvomarkkinoiden kehittämisessä ei pidä unohtaa maatalousympäristöjä. Esimerkiksi perinnebiotoopit sekä peltojen ja metsien väliset siirtymäalueet voivat tarjota potentiaalisia kohteita luonnonarvomarkkinoille. Näiden alueiden hoito on erityisen tärkeä luonnon monimuotoisuuden kannalta ja uusien rahoitusmuotojen löytäminen tukisi niin tuottajia, kansallisia tavoitteita kuin luonnon monimuotoisuutta.

Lopuksi SLC haluaa antaa tukensa luonnonarvomarkkinoiden kehittämiselle. SLC:n mielestä monimuotoisuuden kannalta on elintärkeää luoda maanomistajille kannustavia tapoja tehdä luonnonhoitoa, samalla mahdollistaen myös yksityisen sektorin osallistuminen yhä paremmin.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.

Mats Holmgård
Apulaismetsäasiamies

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0